

Κείμενο

[Τα διαλείμματα... απραξίας, αντίδοτο για τους εργασιομανείς]

Στους εποχικούς «ασθενείς» των θερινών διακοπών – τους γνωστούς μας «αλκοολικούς» της εργασίας (workalcoholics) – απευθύνεται προφανώς η επίκαιρη παρουσίαση της μελέτης του Μάνφρεντ Κετς ντε Βρις, **διακεκριμένου** καθηγητή Ανάπτυξης Ηγεσίας και Οργανωσιακής Αλλαγής στο Πανεπιστήμιο Insead. Με τον εντυπωσιακό τίτλο «Η σημασία της απραξίας» εξηγεί πώς το «να μην κάνεις απολύτως τίποτα» γίνεται η μήτρα για την επώαση¹ νέων ιδεών και για εξεύρεση των καλύτερων λύσεων σε προβλήματα που τυχόν απασχολούν τους ανθρώπους. Σε τελευταία ανάλυση αποτελεί μια **παραγωγική** απασχόληση, φτάνει ο πολυάσχολος μανάτζερ² να αποφασίσει να προσφέρει στον εαυτό του χρονικά διαλείμματα πλήρους απραξίας.

«Στη σημερινή δικτυωμένη κοινωνία μάς είναι δύσκολο να **αντισταθούμε** στον πειρασμό του “άντε να τελειώνω αυτό που κάνω τώρα” και “ας κοιτάξω και τι άλλο υπάρχει ακόμη”. Το αποτέλεσμα είναι να έχουμε αφήσει κατά μέρος την τέχνη της ενδοσκόπησης, του συλλογισμού και της αμφισβήτησης. Όμως, το να εργάζεται κανείς σκληρά δε σημαίνει απαραίτητως ότι εργάζεται και έξυπνα. Το καλύτερο, λοιπόν, που μπορούμε να κάνουμε είναι να ξεχωρίσουμε σε **μόνιμη** βάση χρονικά διαστήματα κατά τα οποία δε θα κάνουμε απολύτως τίποτα, έτσι ώστε να επιτρέψουμε στη φαντασία μας να δουλέψει μόνη της, αλλά και να βελτιώσουμε την πνευματική υγεία μας».

Με πλήρη επίγνωση του πόσο ανορθόδοξη ακούγεται η προτροπή του στον κόσμο της εργασίας, στον οποίο η απραξία συνδέεται με αισθήματα ενοχής, με ανευθυνότητα και με «χάσιμο ζωής», ο διακεκριμένος καθηγητής αντιπροβάλλει τον κίνδυνο όχι μόνο να αποξενωθούμε μεταξύ μας, αλλά κυρίως με τον ίδιο τον εαυτό μας. «Στην περίπτωση που δεν παρέχουμε στον εαυτό μας ένα χρονικό διάστημα που θα τηρείται **αυστηρά** και στο οποίο θα μπορέσει να σκέπτεται ελεύθερα, τότε είναι ελάχιστα πιθανό να έχει προσωπική ανάπτυξη, να παρουσιάσει βαθυστόχαστη άποψη και δημιουργικότητα».

Γίνεται μάλιστα ακόμη πιο προκλητικός, όταν μια περίοδο, στην οποία μπορεί να νιώθουμε βαρεμάρα, τη χαρακτηρίζει ως απαρχή για να ενεργοποιηθεί η φαντασία και η δημιουργικότητα. «Δυστυχώς, στους σύγχρονους οργανισμούς ο εργασιακός

¹ Επώαση: το σύνολο της διαδικασίας από τη γονιμοποίηση ενός αυγού ως την εκκόλαψη του νεοσσού.

² Μανάτζερ: διευθυντικό, ηγετικό στέλεχος μιας επιχείρησης.

εθισμός ενθαρρύνεται υπερβολικά, υποστηρίζεται, ακόμη και ανταμείβεται, γιατί τους είναι χρήσιμος». Ωστόσο, ο καθηγητής Ντε Βρις επισημαίνει και τον κίνδυνο της αυταπάτης³ ότι είμαστε όντως παραγωγικοί, επειδή είμαστε μονίμως απασχολημένοι με δραστηριότητες, ειδικά με αυτές του κυβερνοχώρου.

Ο έμπειρος καθηγητής εξηγεί ότι αν προσθέσουμε στο πρόγραμμά μας διαλείμματα απραξίας, θα δούμε να ενεργοποιούνται είτε ασυνείδητες είτε υποσυνείδητες διαδικασίες σκέψης, οι οποίες επεξεργάζονται ένα ευρύ πεδίο πληροφόρησης και γνώσης. Εξάλλου, είναι πολύ πιθανό να προκύψουν τότε οι καινοτόμες ιδέες, παρά όταν συνειδητά εστιάζουμε στην επίλυση προβλημάτων. Επίσης, διευκρινίζει ότι είναι πιθανό να μη γίνει άμεσα συνειδητό το προϊόν των διεργασιών αυτών, γιατί η επώασή του χρειάζεται χρόνο. Η προτροπή του, λοιπόν, προς τα στελέχη είναι σαφής: «Να χαλαρώνετε συχνά και να μην κάνετε τίποτα. Δεν είναι μόνο ό,τι καλύτερο για την πνευματική υγεία σας, αλλά και ο καλύτερος τρόπος, για να επιλύετε τις πολύπλοκες υποθέσεις σας». Ουσιαστικά, θεωρεί ότι πρόκειται για διαλείμματα δημιουργικότητας.

Τέλος, επισημαίνει ότι, αν ξεφύγουμε από το μαγκανοπήγαδο⁴ της αδιάλειπτης εργασίας και αποστασιοποιηθούμε από το πρόβλημα, ίσως ύστερα από λίγο καιρό να εκπλαγούμε με το γεγονός ότι «η λύση ήταν εκεί μπροστά μας, μας κοίταζε κατάματα, ενώ εμείς ούτε καν τη βλέπαμε». Χαρακτηρίζει «καλό λύτη προβλημάτων» εκείνον που συνεχίζει να εργάζεται ασυνείδητα με το πρόβλημα, όταν συνειδητά έχει απομακρυνθεί από αυτό, γιατί οι δημιουργικές λύσεις βρίσκονται όταν εργαζόμαστε με διακοπές για το πρόβλημα, ακόμη και όταν παρακολουθούμε ομιλίες είτε όταν περπατάμε, οδηγούμε, ακόμη και όταν παίζουμε με τα παιδιά μας.

Χρ. Δαμουλιάνου, εφ. *Η Καθημερινή*, 24.08.2014, (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

³ Αυταπάτη: ψευδαίσθηση, η πλάνη να πιστεύουμε ως πραγματικό ή δυνατό κάτι που απλά αποτελεί σφοδρή επιθυμία μας.

⁴ Μαγκανοπήγαδο: (μεταφορικά) η μονότονη και άχαρη δουλειά, απασχόληση ή γενικά ζωή.

B. (Μονάδες 15)

- B1.** Η απραξία, σύμφωνα με το κείμενο, βοηθάει τους ανθρώπους να σκέφτονται και να βρίσκουν λύσεις στα προβλήματά τους. Να εξηγήσετε το νόημα της άποψης αυτής σε μία παράγραφο (60-80 λέξεων).

(μονάδες 10)

- B2.** Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η πέμπτη παράγραφος (Ο έμπειρος... δημιουργικότητας) του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 15)

- Γ1.α.** Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή: διακεκριμένου, παραγωγική, αντισταθούμε, μόνιμη, αυστηρά.**

(μονάδες 5)

- Γ1.β.** Να δημιουργήσετε μία πρόταση με καθεμιά από τις αντώνυμες λέξεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερή η σημασία τους. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο κ.λπ.).

(μονάδες 5)

- Γ2.α.** «Χαρακτηρίζει “καλό λύτη προβλημάτων” εκείνον που συνεχίζει να εργάζεται ασυνείδητα με το πρόβλημα, όταν συνειδητά έχει απομακρυνθεί από αυτό...».

Στην παραπάνω περίοδο λόγου ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί μία ονοματική αναφορική πρόταση. Αφού την εντοπίσετε, να την εντάξετε στην κατηγορία είτε των ονοματικών προσδιοριστικών είτε των ονοματικών παραθετικών προτάσεων.

(μονάδες 2)

- Γ2.β.** Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

(μονάδες 3)